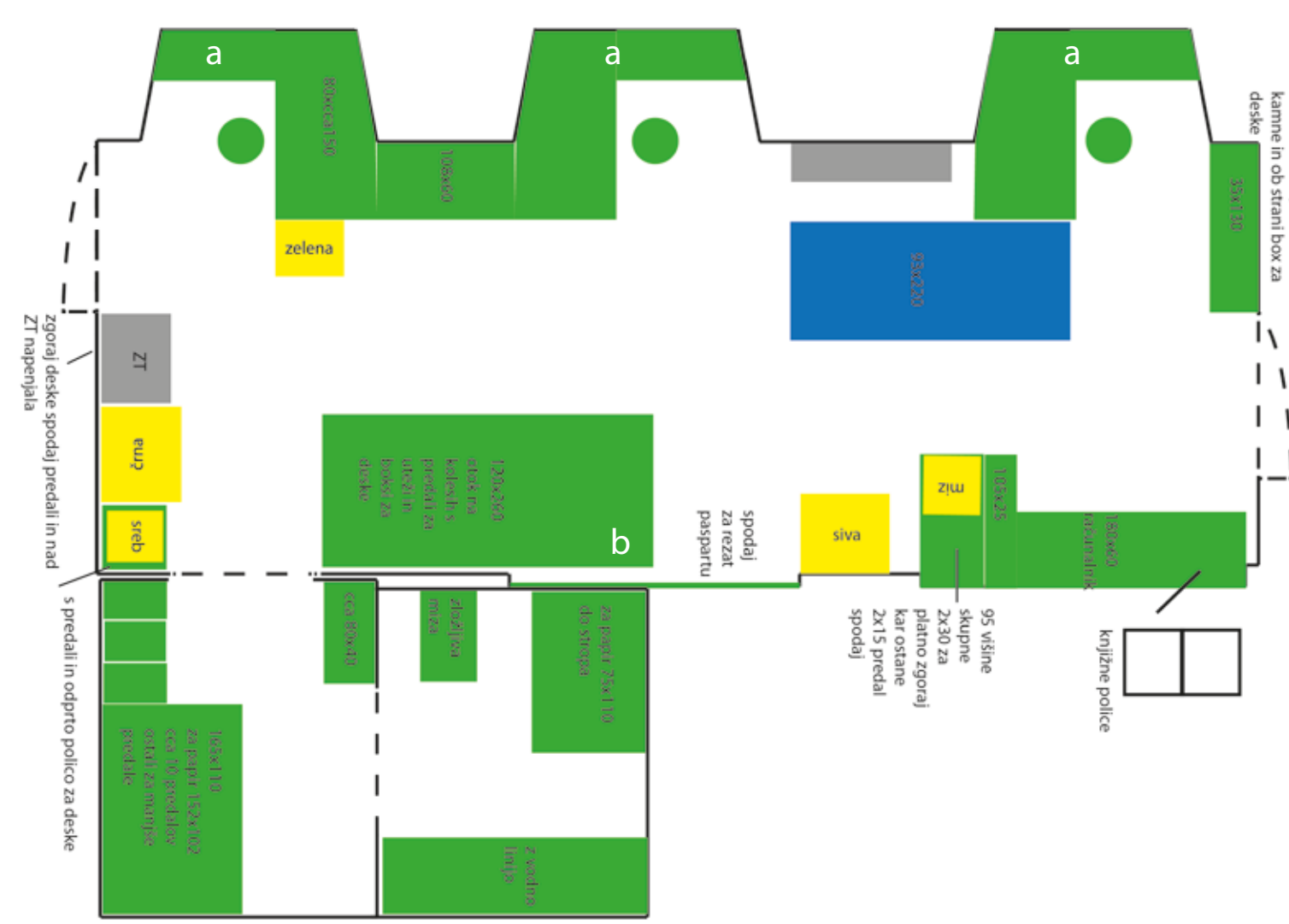

Selitev knjigoveške konservatorsko-restavratorske delavnice v nove prostore

Oktobra 2024, se je ob selitvi Arhiva Republike Slovenije (ARS) v nove prostore na Poljanski cesti 40 v Ljubljani, preselil tudi celoten Center za konserviranje in restavriranje arhivskega gradiva (CKR). Avtorici sta bili intenzivneje vključeni v načrtovanje in selitev knjigoveške konservatorsko-restavratorske delavnice zato je ta del podrobneje predstavljen. Prostori CKR od leta 1980 do leta 2020 niso bili deležni vlaganj. Zaradi nujnosti pridobitve dodatnih površin za delo je bila leta 2020 prenovljena knjigoveška konservatorsko-restavratorska delavnica v Grubarjevi palači. Prenova, ki je obsegala predvsem izdelavo novega pohištva, je predstavljala ključno izkušnjo za načrtovanje selitve leta 2024.

Knjigoveška konservatorsko-restavratorska delavnica je v Grubarjevi palači, v kateri je delovala od 1979, obsegala 40 m². Sestavljali so jo osrednji 27 m² velik prostor (na sliki) v katerem so se poleg vse tehnološke opreme nahajala tudi tri delovna mesta, preostalih 13 m² je bilo razdeljenih v tri prostore – manjša priročna skladišča za hrambo materiala, orodja in naprav. Delavnica je imela več pomanjkljivosti: manko delovnih površin, ki bi omogočale gibanje okoli objekta; neprimerna razporeditev materiala in orodja; hramba materiala v dislociranih skladiščnih prostorih Arhiva.

Zaradi prostorskih omejitev zgradbe na Zvezdarski ulici je odpravljanje pomanjkljivosti izhajalo predvsem iz razumevanja in razčlenjevanja različnih delovnih procesov v povezavi s prostorskim razporedom tehnološke opreme, pohištva, delovnih površin in ročnega orodja. Koncept prenove je temeljil na ohranitvi prostora za vsakodnevno delo z osebnim delovnim mestom (a), ki smo ga dopolnili s skupno delovno površino v obliki premičnega otoka (b), ki omogoča gibanje okoli objekta. Izhodišče za pohištvo je bila večnamenskost (delovna površina in prostor za shranjevanje).

Prenova je bila uspešna, saj so prilagoditve in spremembe olajšale vsakodnevno delo. Ključ do odličnega rezultata je bilo neposredno sodelovanje in dobra komunikacija z izvajalcem, ki je na podlagi naših skic in predlogov po meri izdelal pohištvo. Prav tako njegovo razumevanje narave našega dela in delavniškega okolja. Knjigoveškemu konservatorsko-restavratorskemu delu prilagojene rešitve, ki so bile razvite za optimizacijo 40 m² velikega delovnega prostora, so služile kot izhodišče za zasnovo in razporeditev opreme pri načrtovanju selitve v nove prostore na Poljanski cesti.

Koncept ureditve prostora, razvit leta 2020, se je izkazal kot učinkovit tudi pri načrtovanju petkrat večjih površin. V osnovi smo razdelili prostor v štiri sklope:

- I.** prostor za vsakodnevno delo z osebnim delovnim mestom, ki je dopolnjen s skupno delovno površino v obliki otoka;
- II.** prostor za vodne in druge občasne postopke (barvanje usnja in papirja, delo z lesom in kovino);
- III.** večnamenski prostor s premičnimi delovnimi površinami za knjigoveško dodelavo in shranjevanje materialov;
- IV.** prostor za skladiščenje v sklopu knjigoveške konservatorsko-restavratorske delavnice.

Pomanjkljivosti, ki so bile prepoznane že v Grubarjevi palači in s prenovo leta 2020 tudi (delno) razrešene, so bile s selitvijo skoraj v celoti odpravljene. Pomanjkanje površin za delo, ki omogočajo gibanje okoli objekta smo rešili z umestitvijo treh premičnih in dveh stacionarnih otokov, ki obenem služijo za shranjevanje materiala. Večja površina delavnice omogoča, da so material in orodje razporejeni v skladu z delovnimi procesi (vodni postopki, delo z lesom ...). Ves material se skladišči v neposredni bližini delovnih mest in ne več v dislociranih skladiščnih prostorih Arhiva.

Večnamensko pohištvo s površinami za delo in za shranjevanje materiala je izdelano po meri. Večja prostorska kapaciteta in prilagoditev prostorov za različne tehnološke in strokovne zahteve pripomoreta k večji učinkovitosti in kakovosti opravljenih restavratorskih del. CKR po selitvi deluje na 685 m². Knjigoveški konservatorsko-restavratorski dejavnosti, kjer imajo stalno delovno mesto tri konservatorke-restavratorke knjigovezinje, je namenjenih 211 m², od tega je 13 m² namenjenih skladiščnim prostorom in 21 m² delu z lesom in kovino.

Foto ARS: Borut Jurca, Lucija Planinc, Anja Props.